

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Психології» (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Максим ЖИДКО

(ім'я та прізвище)

«28» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПракTикум з психології

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: С4 «Психологія»

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Психологія

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, дистанційна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник: Ксенія БАЛАБАНОВА, доц. каф. 704, к.психол. н.
(ім'я та прізвище, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психології
(№ 704)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2025 р.

Завідувач кафедри канд. психол. наук, доц.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Юрій ГУЛИЙ
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис)

Світлана СОКОЛОВА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Балабанова Ксенія Вікторівна,
доц. каф. 704, к. психол. н.

З 2018 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Загальна психологія (практичні заняття)
- Практикум з психології
- Анатомія та фізіологія центральної нервової системи (практичні заняття).
- Гуманітарна дисципліна за вибором

- Напрями наукових досліджень: психологія діяльності в особливих умовах, психологія життєздатності;

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр в якому викладається дисципліна – 2;

Обсяг дисципліни:

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 1, загальна кількість годин – 32, лекції – 0, практичні заняття – 32 годин (всього аудиторних занять – 32 годин), самостійна робота – 42 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, дуальна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – знання основ загальної психології

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – знання основ психології праці

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальною дисципліни “Практикум з психології” є формування компетенцій, які спрямовані на проведення психологічних досліджень, вміння рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. Навички презентації результатів власних досліджень усно/письмово та формулювати розгорнутий аналіз для проінформованої аудиторії.

Завдання

Формування у студентів практичних умінь і навичок психологічного дослідження, розвиток здатності застосовувати теоретичні знання для аналізу та інтерпретації психічних явищ, оволодіння методами психологічної діагностики та самоспостереження, опанування техніками аналізу результатів та оформлення висновків, підвищення професійної компетентності у сфері практичної психології.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

1. Здатність організувати проводити психологічні дослідження.
2. Навички використання різноманітних психологічних методик.
3. Здатність аналізувати та інтерпретувати результати досліджень.
4. Здатність бути критичним і самокритичним.
5. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом.

Очікується, що після опанування дисципліни «Практикум з психології» здобувач буде:

- знати теоретичні основи практикуму з психології та його понятійний апарат;
- розуміти можливості й обмеження застосування різних психологічних методик;
- вміти використовувати різноманітні психологічні методики для проведення досліджень;
- вміти аналізувати та інтерпретувати результати психологічних досліджень і робити на їх основі обґрунтовані висновки;
- володіти навичками застосування інформаційних та комунікаційних технологій у психологічній практиці;
- проявляти особисту автономію й відповідальність як важливі чинники професійного становлення психолога.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Дослідження когнітивних процесів.

Тема 1. Введення в психологічний практикум. Дослідження відчуття та сприйняття. Дослідження в психології. Визначення абсолютних та диференційних порогів.

Тема 2. Дослідження уваги. Методи дослідження переключення уваги: червоно-чорна таблиця, коректурна проба.

Тема 3. Методи дослідження пам'яті за Ебінгаузом. Класичні методи дослідження: метод одноразового подавання, метод завчання, метод збереження, методи дослідження між елементарних зв'язків.

Тема 4. Дослідження пам'яті у рамках генетичної психології Блонського, культурно-історичної теорії Виготського, психології діяльності, системного підходу.

Тема 5. Дослідження мислення. Визначення рівня розвитку невербального інтелекту. Методи дослідження рівня процесів узагальнення і виділення істотних

ознак. Методи дослідження понятійного мислення. Виявлення логічних зв'язків. Методи дослідження інтелектуального розвитку.

Тема 6. Дослідження уяви. Методи дослідження уяви: визначення рівня мовної уяви, дослідження вторинних образів.

Змістовий модуль 2. Дослідження особистісних властивостей.

Тема 7. Дослідження емоцій.

Тема 8. Дослідження темпераменту та характеру

Тема 9. Якісні методи дослідження особистості: інтерв'ю, збір анамнезу, самозвіт.

Тема 10. Психодинамічний напрямок в дослідженні особистості: метод вільних асоціацій та ранніх спогадів.

Тема 11. Комплексна оцінка особистості: MMPI, метод Кеттела 16-PF, FPI, метод Айзенка.

Тема 12. Оцінка психічних станів (тривога, страх) та оцінка особистості в діяльності (самооцінка, рівень притягань, мотивація досягнення, прагнення до прийняття чи страх нехтування, потреба в схваленні, спрямованість особистості, шкала локус-контролю Дж. Роттера.

Тема 13. Проективні методи дослідження особистості: ТАТ, метод дослідження фрустраційної толерантності Розенцвейга, метод Роршаха, метод незакінчених речень.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			

Робота на практичних заняттях	0 ... 4	7	0 ... 28
Змістовний модуль 2			
Робота на практичних заняттях	0 ... 8	9	0 ... 72
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру.

Задовільно (60-74). Знати зміст основних понять навчальної дисципліни. Вміти за зразком наводити приклади втілення теоретичних знань в практичну площину при виконанні практичних завдань. Вміти за допомогою викладача (додаткові, уточнюючі запитання, допомога у формулюванні думки та т. ін.) розв'язувати задачі прикладного характеру.

Добре (75-89). Досконало знати зміст основних понять навчальної дисципліни. Вміти самостійно наводити приклади втілення теоретичних знань в практичну площину при виконанні практичних завдань. Вміти логічно, обґрунтовано пояснювати наявність зв'язку між ними (припустимі несуттєві помилки, які студент самостійно виправляє після додаткового уточнення з боку викладача). Вміти без суттєвої допомоги викладача розв'язувати задачі прикладного характеру.

Відмінно (90-100). Досконально знати теоретичний матеріал навчальної дисципліни та вміти застосовувати його при розв'язанні практичних завдань. Відповіді теоретично обґрунтовані, логічні, з дотриманням культури мови.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

НМК з дисципліни:

- силабус дисципліни;
- підручники та навчальні посібники, в тому числі в електронному вигляді, які за змістом відповідають силабусу дисципліни;

- методичні вказівки та рекомендації для виконання практичних робіт та самостійної підготовки;
- плани семінарських занять;

11. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Анастасі А., Урбіна С. *Психологічне тестування*. – К.: Основи, 2001. 211 с.
2. Чепа М.І., Кузікова С.Б. *Практикум із загальної та соціальної психології*. – К.: Каравела, 2010. 325 с
3. Климов Є.А. *Психологія професійної діяльності*. – К.: Видавничий дім "КМ", 2007. 144 с
4. Литвинова В.Я. *Практикум з психології: дослідження пізнавальних процесів*. – Х.: НАУ ім. Жуковського «ХАІ», 2015. 321 с
5. Моляко В.О., Максименко С.Д. *Загальна психологія*. – К.: Вища школа, 2004. 244 с
6. Допіра В.М. *Практикум із загальної психології*. – К., 2001. 351 с
7. Мельничук Т., Панок В. *Психодіагностика: навчальний посібник*. – К.: Академвидав, 2012. 258 с
8. Бурлачук Л.Ф. *Психодіагностика: підручник*. – К.: Либідь, 2008. 311 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Анастасі А., Урбіна С. *Психологічне тестування*. – К.: Основи, 2001. 211 с.
2. Myers D. *Psychology*. – 10th ed. – Worth Publishers, 2014. 311 p.
3. Atkinson R.L., Atkinson R.C., Hilgard E.R. *Introduction to Psychology*. – 15th ed. – Cengage, 2016. 289 p.
4. Допіра В.М. *Практикум із загальної психології*. – К., 2001. 351 с
5. Литвинова В.Я. *Практикум з психології: дослідження пізнавальних процесів*. – Х.: НАУ ім. Жуковського «ХАІ», 2015. 321 с
6. Моляко В.О., Максименко С.Д. *Загальна психологія*. – К.: Вища школа, 2004. 244 с
7. Baron R.A., Byrne D. *Social Psychology*. – 13th ed. – Pearson, 2017. 222 p.
8. Kassin S. *Psychology*. – 9th ed. – Cengage Learning, 2013. 354 p.
9. Бондарчук О.І., Зливков В.Л. *Загальна психологія*. – К.: Центр учбової літератури, 2010. 332 с.

Допоміжна

1. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. *Словник-довідник з психодіагностики*. – К.: Видавничий дім, 2012. 233 с.
2. Panok V., Melnychuk T. *Psychological Diagnostics in Practice*. – К.: Академвидав, 2012. 200 p.
3. Gazzaniga M., Heatherton T. *Psychological Science*. – 6th ed. – W.W. Norton, 2015. 355 с.
4. Feidman D., Frager R. *Personality: Theories, Exercises, and Experiments*. – Pearson, 2004. 369 p.
5. Francella F., Bannister D. *A Manual for Repertory Grid Technique*. – Academic Press, 1987. 412 p.